

Situatieschets 2025 en beleidspunten richting 'Kerk op de Berg 2030'

Deze 'Situatieschets en beleidspunten richting Kerk op de Berg 2030' is geschreven met het oog op de beroepingsprocedure voor een nieuwe predikant in de Protestantse gemeente Nederhorst den Berg.

Situatieschets

Het gebouw

De Willibrordkerk

De Protestantse Gemeente van Nederhorst den Berg komt samen in de Willibrordkerk, die ook wel de Kerk op de Berg genoemd wordt.

Voor wie de kerk niet kent; die berg kan letterlijk genomen worden.

Want wie ter kerke gaat moet de trap op. (Maar er is ook een lift voor wie dat nodig heeft).

De kerk ligt op het hoogste punt van het dorp.

Het kerkgebouw speelt een heel belangrijke rol in het gemeentelven.

In het jaar 792 stond er al een houten kapel op deze plaats.

De lofzang wordt dus al eeuwen op deze plaats gaande gehouden!

En nog steeds! Onze gemeente kan zich verheugen in de bijdragen van de Willibrordcantorij.

In 1180 werd de tufstenen kerk gebouwd in Romaanse stijl.

In 1892 werd de kerk gerestaureerd, met geestelijke en financiële steun van de freules Constantia en Clara Warin van het kasteel Nederhorst.

In het koor van de kerk is een gedenkplaat te zien met hun afbeelding en de spreuk 'Vivit post funera virtus' (De deugd overleeft het graf).

In 1939 werd er verbouwd en werd de zitrichting naar het koor/het oosten, gedraaid naar het westen, richting toren.

In het jaar 2007 werd er opnieuw gerestaureerd. De ingang onder de toren werd hersteld en de zitrichting werd weer naar het oosten teruggedraaid.

Daar kwamen uiteraard vaklieden aan te pas, maar ook heel veel vrijwilligers.

Een aantal van hen is nog zeer betrokken bij het gebouw en de gemeente.

Die eigenhandige betrokkenheid, plus de loyaliteit naar het voorgeslacht dat hier al kerkte, maakt dat de wens breed gedragen wordt om de eredienst zo lang als mogelijk op de berg vol te houden.

Het onderhoud van het gebouw zal in de toekomst veel geld en tijd vragen.

Het monumentale Bätz-Witte orgel werd in 1872 gebouwd en is in de loop der jaren meerdere malen aangepast en gerestaureerd. Begin 2025 zal opnieuw worden begonnen met een grondige restauratie.

De Willibrordkerk wordt ook gebruikt als trouwlocatie van de gemeente Wijdmeren voor de voltrekking van burgerlijke huwelijken. Daarnaast kan de kerk gehuurd worden voor niet-kerkelijke activiteiten, zoals concerten.

De Bergplaats

Naast het kerkgebouw bezit de gemeente een verenigingsgebouw, de Bergplaats. In de Bergplaats vinden de doordeweekse activiteiten van de gemeente plaats en wordt zondags na de dienst koffie gedronken. Ook wordt de Bergplaats verhuurd voor niet-kerkelijke activiteiten, zoals bridgen en yogalessen. Er is een goed geoutilleerde keuken.

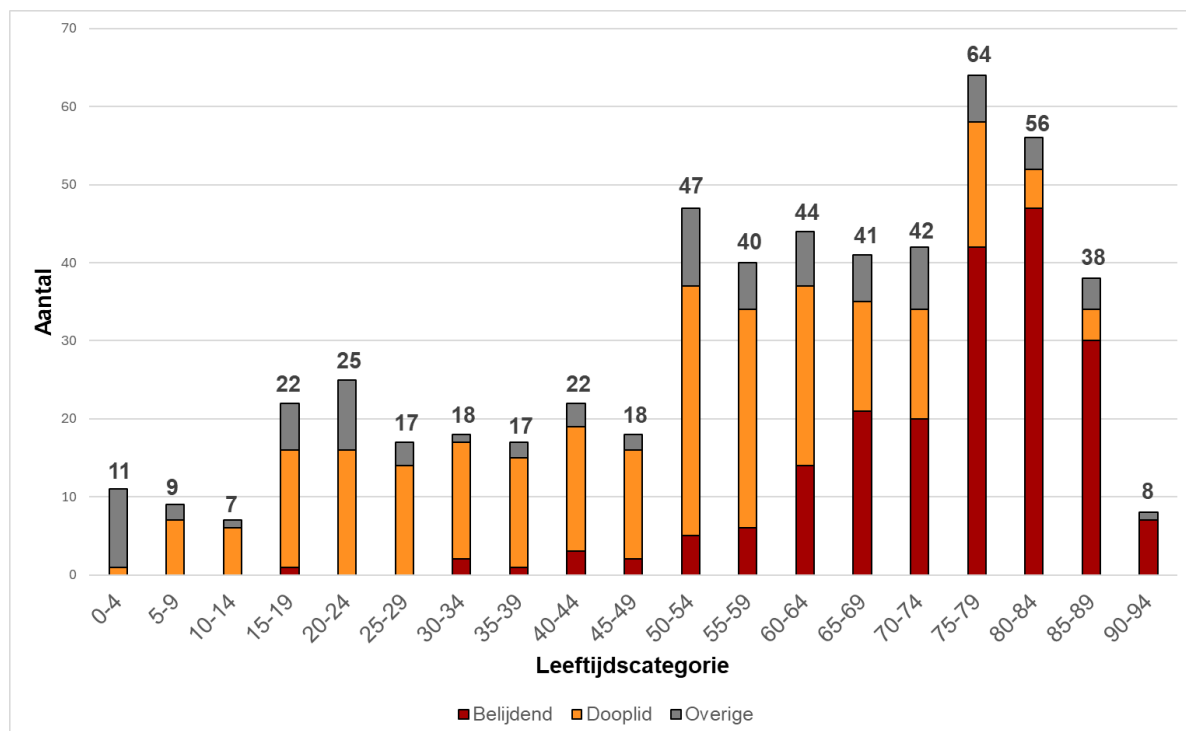
De gemeente

In 1989 zijn de Hervormde Gemeente en de Gereformeerde Kerk van Nederhorst den Berg een federatie aangegaan, wat geleid heeft tot fusie in 2007.

Bij de protestantse gemeente Nederhorst den Berg staan 546 personen geregistreerd (status januari 2025). Uitgesplitst naar kerkelijke staat:

- Belijdende leden: 201 (37%)
- Doopleden: 254 (46%)
- Overige (meegeregistreerden, vrienden): 91 (17%)

De leeftijdsopbouw van de gemeente (status januari 2025) is als volgt:

De gevarieerde samenstelling van de bevolking van Nederhorst den Berg vindt men ook terug in de kerkelijke gemeente, die zich bevindt in het midden van het kerkelijke spectrum van Nederland. Er is geen onderscheid meer merkbaar tussen kerkleden met een hervormde en gereformeerden achtergrond.

De gemeente is harmonieus en warm, er is een sterke onderlinge betrokkenheid en iedereen is welkom. Veel gemeenteleden zijn bereid om zich als vrijwilliger voor de kerk en de naaste in te zetten.

Medio 2025 zal de protestantse gemeente Nederhorst den Berg samengaan met de Oecumenische Streekgemeente (OSG) Kortenhoef. Zij kunnen niet langer zelfstandig voortbestaan. Op hun website schrijven zij over zichzelf: *“De OSG geeft aan de diensten vorm op het raakvlak van religie en cultuur, wordt gevormd door een gevarieerde groep mensen en maakt ruimte voor mensen om op hun eigen wijze hun geloof te beleven. ‘Vogels van diverse pluimage’ voelen zich thuis in deze gemeente.*

Zij proberen een maandelijkse activiteit ook na de fusie vol te houden.

De financiering daarvan komt uit het door hen meegenomen middelen.

De verwachting is overigens niet dat wij uit hun midden grote aantallen kerkgangers zullen mogen verwelkomen.

Gelovige ‘ligging’

Missie:

In de Protestantse Gemeente van Nederhorst den Berg worden wij geïnspireerd door Gods liefde, door Jezus, die deze weg van de liefde ging en door mensen die, geïnspireerd door de Heilige Geest, in de voetsporen van Jezus willen gaan.

In ons vieren, dienen en leren zijn wij veelkleurig. Wij willen ruimte bieden en dienstbaar zijn aan ieder die zoekt naar een eigen weg van geloven en de zin van het leven.

Wij willen een plek zijn voor iedereen.

Wij willen zorgdragen voor mensen, -binnen en buiten de kerk en binnen en buiten het dorp- die dat nodig hebben.

Zoals zo veel andere gemeentes is ook de onze breed geschakeerd. Midden-orthodoxie, vrijzinnigheid en zoekers komen zondags samen, of zijn alleen als lid van de kerk ingeschreven.

De verschillen tussen de bloedgroepen hervormd en gereformeerd zijn nauwelijks meer waarneembaar.

De erediensten

Er is gewoonlijk één kerkdienst per zondag. De dienst is ook te beluisteren via www.kerkomroep.nl of de Kerkomroep app.

Net als elders loopt door de secularisatie en de vergrijzing het aantal zondagse kerkgangers terug.

Er is geen kindernevendienst meer en dat betekent dat jonge gezinnen met kinderen alleen nog maar komen als er iets speciaal voor kinderen is.

Tot nu toe lukt het om gastvoorgangers te vinden voor de erediensten, maar het wordt moeilijker.

Ook als de gemeente weer een eigen predikant zou hebben, dat zal vermoedelijk voor een halve werkweek zijn, met het bijbehorende aantal diensten – is er blijvend een grotere afhankelijkheid van gastvoorgangers.

Naast de gangbare kerkdiensten zijn er Taizé-diensten met een meditatief karakter. Deze diensten worden in overleg met de predikant voorbereid door de Commissie Vieren.

De professionals

Onze gemeente is sinds het vertrek van ds. Evert-Jan van Katwijk naar Naarden, in februari 2024, vacant. Sindsdien werkt ds. Marnix van der Sijs als ambulante predikant in gedeeltelijke dienst.

Per 1 november 2024 kwam een einde aan het contract (0.2 fte) van de jeugdwerker.

Ook de cantor, met een beperkt aantal uren, is een betaalde kracht. De organisten worden betaald per dienst.

De vrijwilligers

Er zijn vele vrijwilligers actief in en rond de kerk: o.a. voor het beheer van de Bergplaats, het kosterswerk, het onderhoud en beheer van de begraafplaats, de tuin bij de pastorie, de oliebolactie, koffieschenkers, bloemengroep, autodienst, ledenadministratie, redactie van het kerkblad 'Handreiking,' Kerkbalans en uiteraard de Kerkenraad.

Er is grote betrokkenheid bij een vaste kern van leden.

De gemiddelde leeftijd is in sommige groepen hoog. Dat wordt op termijn zorgelijk.

Kerkenraad

De in 2023 aangetreden kerkenraad is niet groot: drie ouderlingen, drie diakenen en twee ouderling-kerkentmeesters. De kerkenraad vergadert maandelijks, behalve in de zomer, net als het moderamen. De vergaderingen worden door een notuliste genotuleerd (geen lid van de kerkenraad).

Het college van kerkentmeesters bestaat uit 4 leden, waarvan er 2 als ouderling-kerkentmeester deel uitmaken van de kerkenraad.

Het pastoraal overleg bestaat uit 2 ouderlingen, 2 pastoraal medewerkers en de ambulante predikant. Zij worden voor het bezoekwerk terzijde gestaan door een aantal wijkcoördinatoren die worden geassisteerd door bezoekvrijwilligers. Het pastorale netwerk functioneert goed.

De college van diakenen (de diaconie) bestaat uit 3 leden die allen lid zijn van de kerkenraad. Zij kunnen een beroep doen op ondersteuning voor diverse taken. De diaconie is eigenaar van enkele woningen en landerijen. Eén van de diakenen is binnen de kerkenraad tevens het aanspreekpunt voor het Jeugdwerk.

De meeste kerkenraadsleden hebben banen en of jonge kinderen en dat maakt dat hun tijd voor bestuurswerk beperkt is.

Bij de diaconie moet tijd besteed worden aan de verbouw van het pand Kerkstraat 36 – eigendom van de diaconie. Het pand moet daarna door commerciële verhuur geld opleveren.

Voor de kerkrentmeesters is op het moment van schrijven de verkoop van de pastorie een belangrijk aandachtspunt. De kerkenraad besloot, gehoord de meningen op de gemeenteavond, tot verkoop van het pand.

Voor een te beroepen predikant zal indien gewenst, andere woonruimte gezocht moeten worden.

Er zijn twee kerkrentmeesters die geen ambtsdrager zijn.

Kerk in het dorp

Voor veel kerkleden is de presentie van de kerk in het dorp van groot belang.

Er zijn een aantal activiteiten naar buiten en voor 'buiten.'

De Bergplaats wordt vaak verhuurd en op 4 mei is er koffie na de dodenherdenking.

In de kerk zijn af en toe concerten met wisselende bezoekersaantallen.

In de zomer is er de zaterdagopenstelling.

Op Koningsdag was er open huis voor en met kinderen.

Op de zaterdag rond Allerzielen zijn er, samen met de parochie 'Lichtjes op het plein'.

De predikant nam deel aan de Sint Maartenbijeenkomst in de RK Kerk.

Met Palmpasen was er altijd een Kliederkerk om palmpasestokken te maken.

Met Kerst was er vaak een activiteit, soms letterlijk buiten, met een wandeling of een andere activiteit.

Jeugdwerk

Het jeugdwerk zal er na het vertrek van de jeugdwerker anders uit gaan zien.

De kerkenraad heeft besloten dat er, in elk geval in de vacaturetijd, geen nieuwe jeugdwerker zal worden benoemd.

Er waren Kliederkerkvieringen, Sint-Maarten, Kerstwandeling, Palmpasen, een activiteit bij de Hemelvaartviering in de polder, een zegendienst (vlak voor de zomervakantie) en tieneravonden op vrijdagavond.

Een aantal activiteiten kan gelukkig worden voortgezet.

Oecumene

Er is een goede samenwerking met de R.K.-parochies, zowel lokaal als met de dorpen om ons heen (Ankeveen en Kortenhoef).

Naast de oecumenische diensten in het kader van de Vredesweek in september en de Week van gebed voor Eenheid in januari zijn er gemeenschappelijke diensten op de oudejaarsavond, speciale vesperdiensten in de veertigdagentijd en gezamenlijke diensten op Witte Donderdag en Goede Vrijdag. De bijzondere oecumenische openluchtdienst in de Horstermeerpolder, op Hemelvaartsdag, wordt bezocht door mensen uit alle gezindten, ook verder buiten de eigen regio. Rond Allerzielen wordt in het centrum van het dorp "Lichtjes op het Plein" georganiseerd. Mensen krijgen daarbij de gelegenheid een kaars te branden ter nagedachtenis aan een dierbare.

Uitdagingen

Dit stuk is geschreven in vacaturetijd. In januari 2025 wordt gestart met de beroepingsprocedure voor een nieuwe predikant.

Het zal verschil maken als er een vaste predikant kan worden beroepen.

Maar ook als dat lukt, zal het anders dan voorheen zijn, omdat, we schreven het al, het een halftime dienstverband wordt.

En ook die halve dominee zal te maken krijgen met uitdagingen die pittig zijn.

Het jeugdwerk is met het vertrek van de jeugdwerker de professionele motor kwijt.

De kerkenraad is kwetsbaar. 'De boel draaiend houden' is al heel wat.

Tegelijk: Er gebeurt veel. Er is grote inzet van velen. De mensen die er zijn, zijn gemotiveerd en bezield.

In de Kerk op de Berg wordt de lofzang gaande gehouden. De Schrift wordt gelezen en uitgelegd. En er wordt omgezien naar elkaar.

Beleidspunten richting 'Kerk op de Berg 2030'

Totdat vervolgstappen zoals hieronder beschreven zijn gezet wordt het huidige beleid voortgezet.

Stichting 'Vrienden van de Kerk op de Berg'

Een idee dat uitgewerkt zou kunnen worden is de oprichting van een stichting 'Vrienden van de Kerk op de Berg.' Zo'n stichting heeft tot doel mensen van buiten de kerkelijke gemeente te betrekken bij vooral het kerkgebouw.

Ervaring elders heeft geleerd dat ook niet kerkleden in het dorp en daarbuiten de kerk een warm hart toedragen, uit lokaal belang, of ter bescherming als cultureel-religieus erfgoed.

Zo'n stichting heeft een fonds wervend karakter voor het gebouw, bijvoorbeeld het orgel of het onderhoud van de begraafplaats.

Door de stichting zouden publiek toegankelijke activiteiten in de kerk georganiseerd kunnen worden.

Samenwerking met buurgemeenten

De kerkenraad gaat de mogelijkheden tot samenwerking (of eventueel fusie) met buurgemeenten onderzoeken.

Dit lijkt onontkoombaar te zijn om drie redenen:

- 1) de kwetsbaarheid van het bestuur,
- 2) de leeftijdsopbouw van de gemeente (in eerste instantie de vrijwilligers),
- 3) de financiële vooruitzichten van onze gemeente.

Uitgangspunt bij dat onderzoek is dat het pastoraat en de wekelijkse erediensten zo lang als mogelijk is in het dorp blijven.

Bestuur, ook financieel, diaconaat en andere taken zouden dan samengevoegd kunnen worden.

Ook als er een predikant, of pastoraal werker, zou worden beroepen is die samenwerking onontkoombaar.

Sterker nog, dat is een pré in gesprekken over samenwerking/fusie.

Want een buurgemeente staat niet bij voorbaat te trappelen om meer werk.

Zij zullen vragen: wat nemen jullie mee aan ambtsdragers (want daar hebben ze zelf ook te weinig van) en pastoraal personeel? (Nog een preekplek er bij?)

En waarom niet te lang wachten met dat onderzoek? Omdat zo'n proces naar samenwerking en/of fusie al gauw drie jaar duurt